

**JAIETAN ERASO
MATXISTEN
AURREAN
JARDUTEKO**
Protokoloa

Edukia

HITZAURREA	3
1. PRINTZIPIOEN ADIERAZPENA	4
2. HELBURUAK	6
3. APLIKAZIO EREMUAK	6
4. KONTZERTU ESPARRUA	9
4.1. Protokoloan jasotzen diren indarkeria matxistaren moduak	9
4.2. Protokoloa nori zuzenduta dagoen	13
5. PREBENTZIOA ETA SENTSIBILIZAZIOA	13
6. JARDUTEKO PROZEDURAK	15
6.1. Egoera Indarkeria matxista (eraso transfoboa, homofoboa eta lesbofoboa).....	15
6.2. Egoera Sexu erasoak	17
6.3. Egoera Sexu eraso mendekotasun kimikoaren susmoa edo baieztapena	19
7. ERANTZUN PUBLIKOA	20
7.1. Esku hartzen duten agenteak.....	22
7.2. Jai giroko erantzun publikorako prozedurak hainbat kasutan.....	23
7.3. Kasuari buruzko informazioa biltzeko jarraibideak	25
8. PROTOKOLOAREN JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA	29
9. BALIABIDE INTERESGARRIAK	30
9.1. Udal baliabideak	30
9.2. Baliabide orokorrak	31
10. ERANSKINAK.....	34
0. EGOERA	34
1. EGOERA	35
11. ERANSKINAK.....	36
11.1. HILKETA MATXISTAKO KASU BATEN BERRI EMATEKO EREDU PUBLIKOA	36
11.2. ERASO MATXISTAKO KASU BATEN BERRI EMATEKO EREDU PUBLIKOA	37
11.3. SENTSIBILIZAZIO KUÑA AMURRIOKO JAIETAN.....	38
11.4. AMURRIOKO JAIETAKO USTEZKO INDARKERIA MATXISTARI BURUZKO INFORMAZIO KUÑA	38

HITZAURREA

Amurrioko Udalarentzat lehentasunezko gaia da indarkeria matxistaren prebentzioa eta sentsibilizazioa eta biktimen arretaren koordinazioa.

Hori horrela izanik, eta jai espazioak indarkeria matxista pairatzen duten eta horri aurre egiten dioten pertsonentzat ere seguruak ez direla jakinda, jai espazioetako eraso matxisten aurrean jarduteko protokolo bat egiteko beharra sortu da, tokiko beste eragile batzuekin, mugimendu feministarekin eta Amurrioko jaiak antolatzeko ardura duten pertsonekin koordinatuta, prozesu osoan haiekin lankidetzan aritu baita.

Dokumentu hori egiteko prozesua hasi aurretik, Udaleko Berdintasun Sailak saio batzuk abiarazi zituen. Saio horietan udalerriko hainbat eragilek parte hartu zuten, prestakuntza eta hausnarketa gune bat eskaintzeko, parte hartzaileak sentsibilizatzeko eta hura egiteko proposamenak egiteko.

Protokolo honek udalerriko testuinguru horretan ezagutzen diren eraso matxisten kasuen koordinazioa eta jarraipena gidatuko duen dokumentua izan nahi du.

Udaleko Berdintasun Saila izango da horren buru, eta, aldi berean, jaietan parte hartzen duten udal arloen, Mugimendu Feministaren, LGTBIQA+ kolektiboaren agente gisa jarduten duen "Amurrioko Harro Elkartea" elkartearen, herriko jai nagusien eta Amurrioko ostalaritza sektoreko pertsonen bitartez antolatutako mugimenduaren, parte hartzearekin.

2024ko abuztua

1.PRINTZIPIOEN ADIERAZPENA

Indarkeria matxistatik gabeko jaiak

Protokoloarekin bat egiten duten **agenteei berariazko prestakuntza eskainiko zaie**, eta **konpromisoa hartuko dute** beren jarduera eremuan **beharrezkoak diren neurriak** hartzeko, herriko jaietan gertatzen diren indarkeria matxistei aurre egiteko.

Aholkularitza integrala

Biktimak hartzen dituzten langileek biktimei aholkularitza emango dietela bermatuko da. Lehen harrera horretan, biktimak erabilgarri zaion **informazio guztia** jasoko duela bermatuko da, **bere erabakia** uneoro **errespetatuz** eta abian jar daitezkeen prozesu judizialean zentratu gabe.

Biktimak helburu

Lehentasuna **biktimei arreta** ematea izan behar da beti, haien babesa eta haien erabakiekiko errespetua bermatuz. Sexu erasoen kasuan, bermatu behar da biktima ez dela inola ere bakarrik geratuko, hark eskatzen ez badu.

Erasotzaileen ekintzak arbuizatzea

Giroa "estutu" nahi den egoeretan ere, ezinbestekoa izango da horrelako erasoen eta jokabideen aurrean **zero tolerantzia** erakustea.

Pertsona guztientzako espazioa

Jaiak adin eta baldintza guztietako pertsona guztientzako lekua dira, eta denek **berdintasunez eta indarkeriarik gabe** gozatzea bermatu behar da.

Ekintza bateratu eta koordinatua

Herriko jaien ardura duten eragileen jardunak gizartea eraldatzen, desberdintasunak leheneratzen eta testuinguru sozial eta kultural **berdinezaleagoa** sortzen laguntzen du.

Ez da justifikazioa izango

Alkoholak edo drogek jokabideak desinhibitzen dituzte, EZ dituzte sortzen. Ez da alkohola edo drogak kontsumitu izana erasotzeko justifikazio bat. Eta ez zuen esan nahi, ezta ere, ez zegoela gogaitzeko asmorik edo denek egiten dutela, jaiak desfaserako eta kontrola galtzeko espazio bat direlako.

Gozatzeko eskubidea

Pertsonek jaiak gozatzeko eskubidea dute. Hori egiteko modu bakar batek ere ez du inoiz justifikatzen erasoak, ezta beren jokabideek edo dauden egoerek ere.

Eraso bat

Beti da hori egiten duenaren erantzukizuna.

Honako kasu hauetan soilik joko da adostasuntzat:

Askatasunez agertu bada, pertsonaren borondatea argi eta garbi adierazten duten egintzen bidez.

Jaiak harreman berriak sortzeko espazio bat dira, baina harreman guztiek elkar desiratu behar dute.

2. HELBURUAK

Protokolo hau abian jartzea **funsezko estrategia** baten zati da, eta indarkeria matxistak ulertzeko moduan eta horiei aurre egiteko inplikatzeko moduan sortzen diren aldaketetara egokitzen jarraitu behar du.

Protokolo honen helburu orokorra **baldintza eraginkorrak sortzen laguntzea da**, jaietako eraso matxisten aurrean **jarduteko modua prebenitzeko eta hobetzeko**. Helburua indarkeria matxistari erantzun kolektibo hobeago bat ematea da.

- o Jaietako indarkeria matxistari erantzun integrala ematea, herritarrak eta gizarte eragileak lotuz.
- o Jarduteko jarraibide komun batzuk izatea, erantzun egokia emanaz, berriz biktimizatzea saihesteko.
- o Indarkeria matxista jasaten duten pertsonen askatasunekiko errespetuan oinarritutako jaiak eraikitzen laguntzea.

3. APLIKAZIO EREMUAK

Protokolo hau jai guneetan eraso matxista bat gertatzen denean aktibatuko da. Lehen fase honetan, Udalak antolatutako herriko eta udaleko jaietako jaiegunetan aplikatuko da. Hurrengo laukian zehaztuko dira.

ZAINDARIAREN ETA HERRIKO JAIAK	OSPAKIZUN EGUNA ¹
Inauteriak	Otsaila
Euskal Jaia	Maiatzaren 24a
San Juan	Ekaina
Andra Mari eta San Roque ²	Abuztuaren 12tik 17ra

Udalak antolatzen ez dituen Amurrioko jaietan jai ekitaldiak antolatzen parte hartzen duten erakundeekin lan egingo da pixkanaka protokolo honekin bat egin ahal izateko eta, horrela, haren eraginkortasuna handitzeko. Berehala jasoko dute berdintasun arlotik

¹Data batzuk urtean zehar alda daitezke.

²Adierazitako jaietan, eraso matxisten aurkako informazio standa egongo da, Amurrioko Udalak berak antolatua eta kontratatua, eraso matxistak prebenitzeko eta artatzeko.

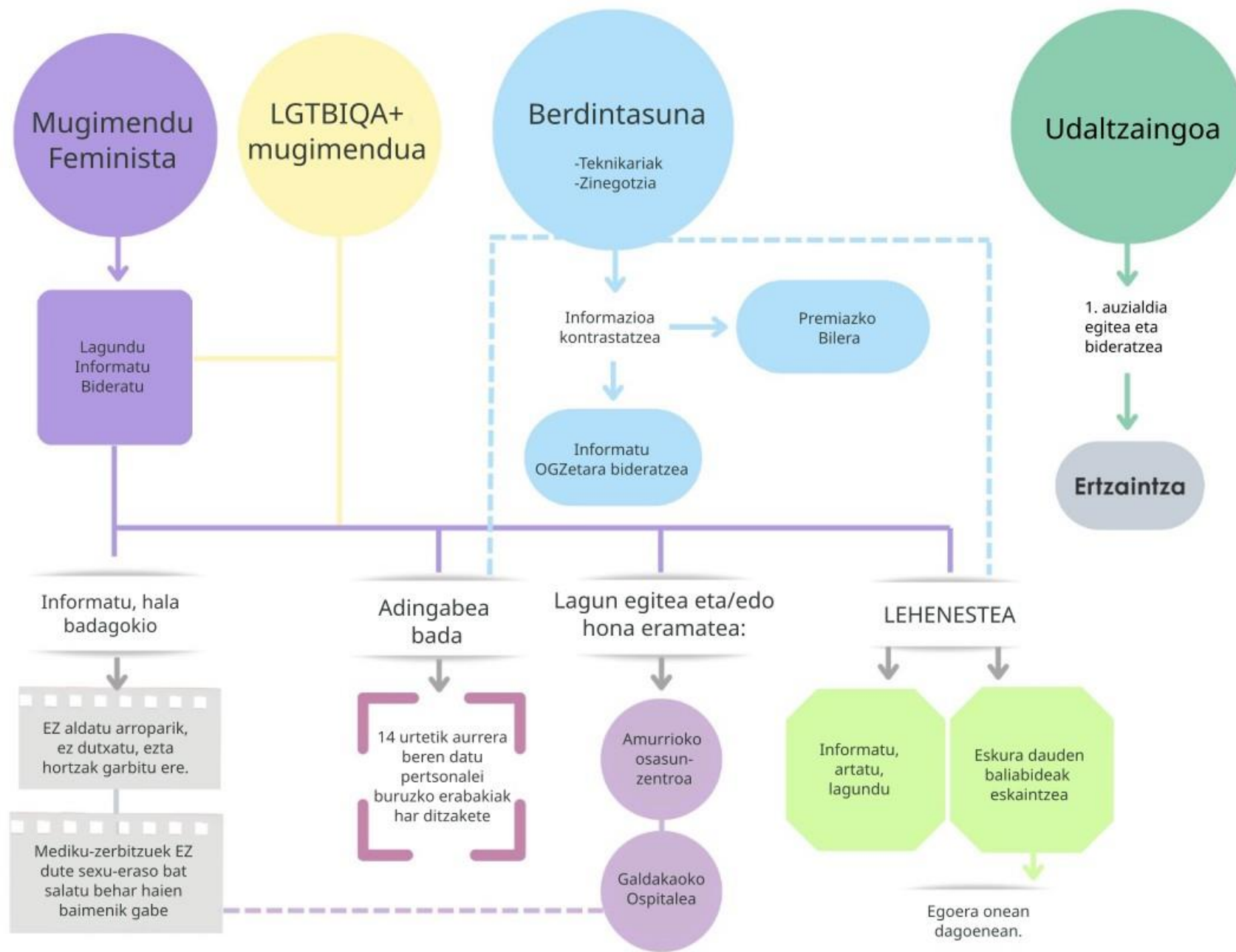
emandako informazioa eraso matxisten aurrean **jarduteko jarraibideei** buruz, eta salaketa eta bazterketa sinbologia jartzeko eta erabiltzeko eskatuko zaie.

Amurrioko Udalak antolatzen EZ dituen jaien zerrenda:

UDALAK ANTOLATZEN EZ DITUEN JAIAK	OSPAKIZUN EGUNA
Santa Ageda - Kintxs	Otsaila
San José	Apirilaren amaiera
Txakolin Eguna	Maiatza
Amurrio Harro	Ekaina
Gazte Eguna	Ekaina
Bañuetaibar	Iraila

ADMINISTRAZIO BATZARRETAKO JAIAK	OSPAKIZUN EGUNA
Artomaña (San Jorge)	Apirilaren 23a
Lezama (San Prudentzio)	Apirilaren 28a
Lezama (San Martín)	Azaroaren 11
Baranbio, Ahuntz Eguna	Ekaina
Baranbio (Garrastatxu)	Irailaren 8a
Delika (San Pedro)	Ekainaren 29a
Tertanga (San Cristóbal)	Uztailaren 9a
Larrinbe (Santiago)	Uztailaren 26a
Lekamaña (San Miguel)	Irailaren 29a
Saratxo (San Nicolás)	Abenduaren 6a

Jarraian, protokolo honen **sarrera puntu** posibleak eta aplikazio eremuak zehazten dira:

Protokolo honetan arreta eskainiko zaie nortasunagatik, generoagatik eta sexu orientazioagatik beren osotasun pertsonala eta askatasuna urratu zaien pertsona guztiei.

Protokolo honetan berrmatuko da indarkeria matxista jasaten duten emakumeei eta **LGTBIQA+ kolektiboko** pertsonen behar duten arreta eta babesa ematea.

4. KONTZEPTU ESPARRUA

4.1. Protokoloan jasotzen diren indarkeria matxistaren moduak

Emakumeek gaueko bizitzan eta, zehazkiago, gaueko jaiegunetan jasaten duten indarkeria matxistak urratu egiten du eremu horietan **indarkeria matxistarik gabeko bizitzaz** gozatzeko eta **bizitzeko** duten eskubidea. Historikoki, emakumeen presentzia eremu pribatura mugatu da, eta, zehazki, etxera eta etxea mantentzera. Horregatik, gaueko aisialdi guneak, harreman lasaikoak, dibertimenduzkoak eta desira eta plazer urratzaileak adieraztekoak ez dira leku seguruak izan horientzat. Ildo horretan, genero-rol hori urratzea erabakitzen dutenak beren jokabideek epaitzen dituzte eta gizarteko sektore batzuek zalantzan jartzen dituzte.

Era berean, sistema patriarkalak inposatutako gizarte arauetara egokitzen ez diren LGTBIQA+ kolektiboko pertsonen indarkeria matxistaren beste forma batzuk pairatzen dituzte gaueko aisialdiko espazioetan, hala nola jazarpena eta eraso lesbofoboak, transfoboak edo homofoboak, besteak beste.

- **Indarkeria matxista**

Indarkeria matxista **biktimaren askatasunaren aurka egiten duten** larderiazko hitzezko edo hitzik gabeko portaera gisa ulertzen da. Indarkeria horren helburua edo ondorioa pertsonen duintasunaren aurka egitea da, bereziki etsaitasunezko ingurunea, apalesgarria, umiliagarria edo iraingarria sortzen denean³.

Sexu askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoak aldatzen eta zabaltzen duen definizioan oinarrituta, indarkeria matxistaren zentzurik

³ Definizio hori ez dago jasota Sexu askatasunaren Legean, eta, beraz, ezta Zigor Kodean ere.

zabalenean definizio hori emateaz gain, protokolo honetan sexu indarkeriari buruzko definizio hauek hartuko dira kontuan:

- **Sexu erasoak**

Sexu askatasunaren aurkako ekintzak baimenik gabe, hau da, biktimak ez duenean askatasunez adierazi (...) ekitaldian parte hartzeko berariazko borondatea.

Nolanahi ere, sexu erasotzat hartzen dira indarkeria, larderia edo abusua erabiliz biktimaren nagusitasun edo zaurgarritasun egoera batean egiten diren sexu ekintzak, bai eta zentzurik gabe dauden pertsonen aurka egiten direnak eta/edo biktimak, edozein arrazoiengatik, bere borondatea deuseztatuta duenean egiten direnak ere.

Sexu eraso gertaera traumatikoa eta mingarria da, zeharka eragiten die biktimei, eta ondorio larriak ditu osasun fisikoan, psikologikoan, sexualean eta sozialean.

- **Sexu jazarpena**

Izaera sexualeko hitzeko edo hitzik gabeko portaerak, pertsonen duintasunaren aurka egiteko asmoarekin edo efektuarekin egin nahi ez direnak, bereziki etsaitasunezko ingurunea, apalesgarria, umiliagarria edo ofentsakoa sortzen denean. Jazarpen fisiko (adibidez, musuak, besarkadak, ukitze bortitzak eta baimenik gabekoak), hitzeko jazarpena (irainak, iruzkin misoginoak edo mespretxuzkoak, etab.) eta hitzik gabeko jazarpena (larderiazko ekintzak eta kontrolatzeko ekintzak, etab.). Baita solasaldiak edo sedukzioak nahi gabe errepikatzea ere, harremana ezartzeko.

- **Indarkeria LGTBQIA+fobikoa:**

LGBTQIA+fobiak pertsona guztiei eragiten die, eta sexualitateen eta generoen aniztasuna mugatzeko presioa eginez funtzionatzen du. Indarkeria LGTBQIA+fobikoa da diskriminazio horren adierazpenik larriena, eta gerta daiteke, bai kanpoan, bai LGTBQIA+ kolektiboaren barruan.

- **Gorroto-delitua:** "(A) Etsaitasun-ekintza edo arau hauste penal oro, pertsonen edo jabetzen aurkako arau hausteak barne, non biktima, lokala edo arau haustearen helburua aukeratzen den B zatian definitutako talde batekiko lotura, sinpatia, filiazio, babes edo kidezagatik; (B) Talde batek oinarri izan behar du kideen ezaugarri

komun batean, hala nola arraza erreal edo pertzepziozkoa, jatorri nazional edo etnikoa, hizkuntza, kolorea, erlijioa, sexua, adina, desgaitasun intelektuala edo fisikoa, sexu orientazioa edo antzeko beste faktore bat." (OSCE, 2003). Protokolo honetan kontuan hartuko dira sexu orientazioagatiko eta/edo identitateagatiko gorroto delituak edo sexu adierazpen generikoagatiko gorroto-delituak.

- o **Transfobia:** Trans pertsonak arbuiatzea eta gaitzestea. Modu estrukturalean, hainbat indarkeria mota daude, hala nola *patologizazio* medikoa eta zuzeneko indarkeria, eraso fisikoak edo isolamendua eragin ditzakeena.
- o **Lesbofobia:** beste emakume batzuekin afektiboki eta sexualki erlazionatzen diren emakumeenganako arbuioa eta gaitzespena. Bikote horietan sexua ikusezin bihurtzea lesbofobia modu ohikoenetako bat da, baina ez bakarra; izan ere, arau heterosexuala urratzearen aurkako indarkeria matxista mota hori indarkeria sexistaren adierazpenekin integratzen da.
- o **Homofobia:** beste gizon batzuekin afektiboki eta sexualki erlazionatzen diren gizonak arbuiatzea eta gaitzestea. Indarkeria matxista mota hori bereziki oldarkorra izan ohi da beste gizon batzuek zuzenean adierazten dutenean, eta gainera heteronormatibitateari aurre egiten dioten eta maskulinitate tradizionalaren oinarriak zalantzan jartzen dituzten gizonak arbuiatzeko karga sinbolikoa izaten du.
- o **Bifobia:** genero bat baino gehiagoko pertsonekin afektiboki eta sexualki erlazionatzen diren pertsonenganako arbuioa eta gaitzespena. Praktika horiek ikusezin bihurtzea eta barregarri uztea dira erabilitako indarkeria nagusiak.
- o **Intersexfobia:** Sexu anbiguoarekin jaiotzean, sexuen binarismoa eta emakumeen eta gizonen gorputzek nolakoak izan behar duten dioen ideia hegemonikoa zalantzan jartzen duten pertsonen arbuioa eta gaitzespena, ez baita erraza emakume edo gizon gisa kategorizatzea.

Indarkeria mota hori, batez ere, patologizazio medikoaren eta gizartea ikusezin bihurtzearen bidez gertatzen da. Azken batean, *maskulinitasunaren eta femeninitasunaren arteko mugak mantentzeko erabiltzen da LGTBQIA+fobia edo LGTBQIA+ pertsonen aurkako indarkeria* (González Pérez, 2016), genero arauemailearen egiturazko harremanak

indartzen dituen eta sexualitateen eta generoen aniztasuna mugatzeko presioa egiten duen sistema baten parte izanik.

Indarkeria horren barruan sartzen dira jazarpena, arbuioa, abandonua, diskriminazioa, indarkeria sinbolikoa, psikologikoa, fisikoa, hitzezko erasoak eta eraso fisikoak, begirada kezagarriak, mespretxuzkoak eta zalantzan jartzen dutenak, etab., emakume edo gizon izatearen aginduak ez betetzeagatik.

o **Sexu-baimena**

Gaur egun, honela definitzen da sexu-adostasuna Zigor Kodearen 178.1 artikuluan:

"Adostasuna dagoela ulertuko da, soil-soilik, kasuaren inguruabarrak kontuan hartuta, pertsonaren borondatea argi eta garbi adierazten duten egintzen bidez askatasunez adierazi denean".

- Adostasuna: sexu harremanak askatasunez, kontzienteki eta desiratuta izatea onartzea.
- Pertsona guztiek aukeratzen dute ematea eta edozein unetan ken dezakete.
- Beldurragatik edo presioagatik baimena ematea ez den esatea.
- Erresistentziarik ezak ez du esan nahi adostasuna dagoenik.
- Nahi gabe ez dago baimenik.

Azkenik, berdintasun-sailak **aktibatuko du protokoloa indarkeria matxistako egoera guztietan**, edozein izanik ere haren larritasuna, baldin eta, haren ezaugarriak eta inpaktua baloratu ondoren, giza eskubideen urraketa berezizat jotzen bada.

4.2. Protokoloa nori zuzenduta dagoen

Sexu indarkeria ia gizonek soilik erabiltzen dute, eta sexu indarkeriaren biktima gehienak emakumeak dira. Era berean, maila baxuagoan, beste gizon batzuek egindako eraso matxisten biktima dira gizonak.

Beraz, protokolo hau gizonetako erasotzaileen kasuan soilik aplikatuko da, eta berdin erabili ahal izango da erasotzailea emakumea edo gizona bada.

Gainera, aurretik aipatu den bezala, eta kontuan hartuta, LGTBIQA+ kolektiboko pertsonak ere indarkeria matxista hainbat modutan pairatzen dutela, protokolo hori eraso transfobo, homofobo eta lesbofobo bat gertatzen denean aktibatzea aurreikusten da, erasoak jasan duen pertsona kolektibo horretako gizon bat edo emakume bat den kontuan hartu gabe.

5. PREBENTZIOA ETA SENTSIBILIZAZIOA

Jaietan indarkeria matxista prebenitzearen helburu nagusia jaietz berdintasunez gozatzea da, edozein eraso matxista saihestuz. Horretarako, beharrezkoa da, hainbat neurriren bidez, erasoak arbuiaitzeko giroa sortzea, eta **espazio** erreal eta sinboliko **seguru**a antolatzea.

Prebentzioa jai giroan eraginkorra izan dadin, jarraian, Udalak eta udalerriko gizarte eragileek egingo dituzten **zenbait ekintza** azalduko ditugu:

PREBENTZIO-EKINTZAK	DESKRIBAPENA
Koordinazioa	- WhatsApp talde bat sortzea jaietan parte hartzen duten eragileekin, ⁴ berdintasun teknikariarekin, berdintasun zinegotziarekin eta alkatezarekin.
	- Amurrioko sarreretan pankartak jartzea (Urduñarako eta Laudioko norabidean).

⁴ Txosnak, Kuadrillak, Jai Batzordea, Mugimendu Feminista, Amurrio Harro, teknikariak eta jaietako zinegotzigoa.

<p>Udalak emandako materialak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udalerrian kartelak jartzea. - Udaletxean olana jartzea. - Eskumuturrekoak banatzeko materiala, herriko jaietan 24 orduz gaitutako telefonoa barne⁵, ostalaritzarako ezpainzapiak eta txapak, edozein eraso matxistaren aurkako mezuarekin. - Tokiko ostalaritzari ere laburpen orri bat emango zaio, eraso matxisten aurrean kontuan hartu beharreko jarraibide nagusiekin.
<p>Erasoen aurkako informazio standa (Puntu Morea)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ordutegia: 19:00-22:00 08/10ean instalatuko da eta egunero gaituta egongo da, 08/12tik 08/16ra⁶. - Bi pertsona txanda bakoitzeko
<p>Koadrilen aurkezpena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Txupinazoaren egunean, koadrilen aurkezpena egingo da. Koadrila bakoitzak egiten duen komunikatuak edozein eraso matxistari uko egiteko mezua izango du. - Asmoa da eraso matxistak aipatzea, indarkeria matxistarekin lotuta egon daitezkeen ildo edo ideiak kontuan hartuta. Mezuak osagarriak eta ez errepikakorrak izan daitezten. Hainbat gai emango dira, koadrila bakoitzak aukeratu eta bere komunikatura egokitu ahal izan dezan.

⁵ Berdintasun Saileko telefonoa, 24 ordukoa, herriko jaietan 666 167 220.

⁶Data batzuk urte batetik bestera alda daitezke.

<p>Iragarkiak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kontzertu bakoitzaren eta jardueren aurreko iragarki prebentiboak. - Taberna eta txosnei emango zaizkie. - Mezu alarmistak saihestuko dira, jaien alderdi positiboa indartuz.
<p>Mobilizazioak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Koadrilekin egindako deialdia, Mugimendu Feminista buru dela, prebentzio mezuekin.

6. JARDUTEKO PROZEDURAK

6.1. Egoera Indarkeria matxista (eraso transfoboa, homofoboa eta lesbofoboa)

<p>1</p> <p>EZ JARDUN PASIBOKI</p>	<p>Ikusi baduzu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bai eraso bat ikusten badugu, bai laguntza eskatzera etortzen badira, egiten ari garena utziko dugu pertsona horri arreta emateko. • Erasotzailea oraindik badago, gonbidatu lekutik alde egitera. Jarrerarekin jarraitzen badu, uko egiten dio alde egiteari, edo indarka hasten da: udaltzaingoari (636469288) edo Ertzaintzari (112 edo 944 06 38 60) deitzen dio. • Lehentasuna da, ahal den guztietan, eraso jasan duen pertsona artatzea, haren ongizate fisikoa eta emozionala erdigunean jarritz. • Lehentasuna emango diogu biktima espazio seguru batean esertzeari⁷. • Hasiera hasieratik babestuko dugu eragindako pertsonaren intimitatea.
--	--

⁷ Erasotzailearen aurkako informazio standak dagoen jaietan, gune seguru zehatz bat jarriko da. Ez badago, leku lasaiago batera eramaten saiatuko gara.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Ez justifikatu eraso eta ez zuritu erasotzailea. Saiatu geldiarazten edo laguntza eskatzen taldean geldiarazteko.
<p>2</p> <p>ENTZUN ETA LAGUNDU</p>	<p>Biktima batek zure laguntza nahi badu</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ez utzi bakarrik. Nolanahi ere, galdetu ea konfiantzako norbaiti deitzea nahi duen laguntzeko. ● Galdetu zer behar duen eta errespetatu haren iritzia, erabakiak hartzeko erritmoa eta erabakitzen duena. ● Biktimari entzuteko gai izan behar dugu, gertatutakoa kontatzeko behar duen denbora errespetatuz. EZ DUGU ZURE KONTAKIZUNA EPAITUKO, modu lasaian entzungo dugu, eta bere burua azaltzeko tartea utziko diogu. ● Gertatu dena hobeto kontatzeko edo informazioa zure buruan ordenatzeko denbora eman behar badizugu, ahal baduzu, zure kontaktua emateko edo bihar itzultzeko eskatuko dizugu, berarekin lasaiago hitz egin ahal izateko. ● Pertsona horrek ezin badu erabakirik hartu edo erabakiak hartzea kosta egiten bazaio, laguntza eskaini ahal izango diegu berarekin dauden konfiantzazko pertsonari, betiere eraso jasan duen pertsonaren ongizatea erdigunean jarritz. ● Jakinarazi laguntza eska dezakeela, salaketa jarri nahi badu zein ez badu nahi. <p>Biktima batek zure laguntza nahi EZ badu</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ahal bada, inguruko norbaiti abisatu, bakarrik gera ez dadin. Norbaiti deitu aurretik, biktimarekin kontrastatu, eta azaldu garrantzitsua dela bakarrik ez geratzea. ● Bere inguruneari arreta baliabideen berri eman. Azaldu laguntza eskatzeko eskubidea dutela. ● Joateko orduan, ziurtatu biktima laguntza duela, nahi duen guztietan.

	<p>Erantzuteko moduan ez badago</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ez utzi bakarrik. Ahal bada, inguruko norbaiti abisatu. ● Zaurituta badago, deitu SOS DEIAK 112 zerbitzura eta anbulantzia bat edo Amurrioko Udaltzaingoaren 945 038 260 zenbakira iritsi ahal izango zara. ● Bilatu leku lasai bat zain zaudeten bitartean.
<p>3 JAKINARAZI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Informazio egokia jasotzen duela ziurtatuko dugu. Dokumentu honen atzealdean zerbitzuen eta baliabideen zenbakiak aurkituko ditugu. ● Txosnetan gertatzen bada: galdetu nor den arduraduna eraso matxisten kasuan, eta esan zer gertatu den. ● Lokal batean gertatzen bada: galdetu arduradunari eta esan zer gertatu den. ● Oinarrizko Gizarte Zerbitzuei buruzko informazioa: 945 891 161, SATEVI: 900 840 11, Erasoen aurkako informazio-standa⁸ edo berdintasun telefonoa: 666 167 220.

6.2. Egoera Sexu erasoak

<p>1 EZ JARDUN PASIBOKI</p>	<p>Ikusi baduzu</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ez izan konplize. Ez jokatu ezer gertatzen ari ez balitz bezala. Alkoholaren/drogen eraginpean emandako baimena ez da beti askea. ● Ez justifikatu. Arriskurik gabe egin badezakezu, esku hartu. Esan zer ikusi duzun. ● Erasotzailea oraindik badago, gonbidatu lekutik alde egitera. Jarrerarekin jarraitzen badu, uko egiten dio alde egiteari, edo indarka hasten da: udaltzaingoari (636469288) edo Ertzaintzari (112 edo 944 06 38 60) deitzen dio.
	<p>Biktima batek zure laguntza nahi badu</p>

⁸Eraso Matxisten Aurkako Stand Informatiboak EZ du telefono propioirik. Baina zerbitzu hori ezartzen den jaietan, gune seguru bat egongo da biktimei arreta emateko.

2

ENTZUN ETA LAGUNDU

- Ez utzi bakarrik. Ahal bada, inguruko norbaiti abisatu lagun egiteko. Gizonezkoa bazara, hobe da emakumeren batek laguntzea.
- Galdetu ea **mediku** arreta edo laguntza **psikologikoa** bilatu nahi duen edo gertatutakoa **salatu** nahi duen. Laguntza eta laguntza medikoa eska dezake, salaketa jarri nahi badu zein ez badu.
- **Ohartarazi** larrialdiko zerbitzu medikoek EZ dutela sexu eraso bat salatu behar biktimaren beraren baimenik gabe.
- Legez, **eskubidea** du bere gorputzeko lagin biologikoak jaso eta ospitalean gordetzeko, salaketa jarri nahi edo ez.
- **Azaldu iezaiozu**, garbitzen bada, ahoa garbitzen badu, edaten badu, dutxatzen bada, zerbait jaten badu, aldatzen bada edo arropa botatzen badu, frogak ezaba ditzakeela. Gainera, WhatsAppeko bideoak, audioak, irudiak edo mezuak probatzeko balio badute, hobe da ez ezabatzea. Hala ere, garbitu edo aldatu bada, **ez bota errua!**
- Joatean, ziurtatu biktima lagun duela eta ez dagoela arriskuan.

Biktima batek zure laguntza nahi EZ badu

- Saiatu bere inguruko norbait aurkitzen bakarrik gera ez dadin, eta kontrastatu biktimarekin erabaki hori, ez behartzeko. Agian ez du zure laguntzarik nahi, baina nahi du hurbilago dagoen norbaitek laguntzea.
- Berak nahi badu, bere inguruari arreta baliabideei buruzko **informazioa** emango dio. Jakin dezatela laguntza eska dezakeela, salaketa jarri ala ez.
- **Azaldu** larrialdiko zerbitzu medikoek EZ dutela salaketarik jarri behar eta, beraz, ez dutela parterik bidali behar epaitegira haien baimenik gabe.
- Joateko orduan, ziurtatu biktima berarekin dagoela nahi duen guztietan.
- Dokumentu honen atzealdean **telefono interesgariak** daude, biktimarekin geratzen denarekin partekatzeko.

Erantzuteko moduan ez badago

	<ul style="list-style-type: none"> ● Ez utzi bakarrik. Ahal bada, inguruko norbaiti abisatu. ● Zaurituta badago, deitu SOS DEIAK 112 zerbitzura eta anbulantzia bat edo Amurrioko Udaltzaingoaren 945 038 260 zenbakira iritsi ahal izango zara. ● Azaldu bere inguruari larrialdiko zerbitzu medikoek EZ dutela salaketarik jarri behar eta, beraz, ez dutela parterik bidali behar epaitegira haien baimenik gabe. ● Bilatu leku lasai bat zain zaudeten bitartean.
3 JAKINARAZI	<ul style="list-style-type: none"> ● Txosnetan gertatzen bada: galdetu nor den arduraduna eraso matxisten kasuan, eta esan zer gertatu den. ● Lokal batean gertatzen bada: galdetu nor den arduraduna espazio lasai bat eskaini ahal izateko. ● Eman Oinarrizko Gizarte Zerbitzuei buruzko informazioa: 945 891 161, SATEVI: 900 840 111 edo Erasoen aurkako informazio standa edo berdintasun telefonoa: 666 167 220.

6.3. Egoera Sexu eraso mendekotasun kimikoaren susmoa edo baieztapena

1 EZ JARDUN PASIBOKI	<p>Sumisio kimiko bat ikusi baduzu</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ez izan konplize, ez jokatu ezer gertatuko ez balitz bezala. Ez pentsa beti alkohol gehiegi edan duenik. ● Abisatu biktimari eta haren ingurukoiei. ● Erasotzailea oraindik badago, gonbidatu lekutik alde egitera. Jarrerarekin jarraitzen badu, uko egiten dio alde egiteari, edo indarka hasten da: udaltzaingoari (636469288) edo Ertzaintzari (112 edo 944 06 38 60) deitzen dio.
2 ERNE EGON	<p>Lotutako sintomak</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Hizkera nahasia, nahasmena, desinhibitzea ● Ikusmen eta zentzu alterazioak ● Zorabioa, bertigoa, logura, goragalea edo gorakoa <p><u>Alkohol edo droga "gehiegi hartu dituela" uste baduzu ere</u></p>

	Ez da arriskua baztertu behar, batez ere berak edo bere inguruneak ez badu onartzen kontsumitu duenaren eta bere egoeraren arteko proportzioa.
3 JARDUN	<p>Sintomaren bat badu</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ez utzi bakarrik. Ahal bada, inguruko norbaiti abisatu. ● Laguntza medikoa nahi izanez gero, biktimari eta/edo haren ingurukoei jakinarazi larrialdietako zerbitzu medikoek EZ dutela sexu eraso bat salatu behar, eta, beraz, ez dutela parterik bidali behar epaitegira haren baimenik gabe. ● Biktimak eskatuz gero, deitu SOS DEIAK 112 zerbitzura eta anbulantzia bat edo Amurrioko Udaltzaingoaren 945 038 260 zenbakira iritsi ahal izango zara. ● Zaurituta badago eta erantzuteko moduan ez badago, deitu zerbitzu horietara ere. ● Bilatu leku lasai bat zain zaudeten bitartean.
4 JAKINARAZI	<ul style="list-style-type: none"> ● Txosnetan gertatzen bada: galdetu nor den arduraduna eraso matxisten kasuan, eta esan zer gertatu den. ● Lokal batean gertatzen bada: galdetu nor den arduraduna espazio lasai bat eskaini ahal izateko. ● Oinarrizko Gizarte Zerbitzuei buruzko informazioa: 945 891 161, SATEVI: 900 840 111 edo Erasoen aurkako informazio standa edo berdintasun telefonoa: 666 167 220.

7. ERANTZUN PUBLIKOA

Amurrioko Udalak bere gain hartzen du jaien testuinguruan ezagutzen diren indarkeria matxista guztiak publikoki baztertzeko beharrezkoak diren **adierazpen eta ekintza publikoak** sustatzeko **erantzukizuna**. Salaketa lan horretan, udalak dagoeneko baditu jarraibide batzuk udalerrian ezagutzen diren indarkeria matxistako kasuen aurrean salaketa publikoa egiteko, jaien testuingurutik kanpo. Jarraibide horiek 2024ko *Indarkeria matxistaren biktimei arreta, Esku hartzea eta Laguntza emateko II. Protokoloan* daude jasota. Zentzu horretan, jai eta aisialdi testuinguruak, bere ezaugarriak direla eta, urtean zehar ezagututako kasuetan aktibatuko litzatekeen erantzun publikoaz bestelako erantzun publiko bat eskatzen du, honako helburu hauetan zentratuta:

BIKTIMEI BABESA EMATEA

Biktimei eta ingurukoei erakundeen babesaren helaraztea, haien denborak eta beharrak errespetatuz

PEDAGOGIA SOZIALA EGITEA

Indarkeria matxista arbuizatea, indarkeria horren egitura oinarria aztertuta

ERREPARAZIO NEURRIA IZATEA

Biktimei eta haien ingurukoei arreta integrala bermatzea, erreparatzen laguntzeko.

Gaitzespen eta erabaki **ekintza** horiek modu proportzionatuan egingo dira, erantzuna osatzeko jarraibide hauek kontuan hartuta:

- o Gertakariak **testuinguruan kokatu** behar dira, ez kasu isolatu gisa aurkeztuz, baizik eta indarkeria matxistak justifikaziorik gabe normalizatzearen ondorio gisa.
- o Indarkeriak biktimgan duen **eragina** nabarmentzea eta biktima pasiboaren edota otzanaren estereotipoa haustea, gizarteak onartutako prototipoa zalantzan jarritz.
- o Uneoro biktimen eta haien ingurunearen **intimitatea** errespetatzea.

Protokoloa honako egoera hauetan **aktibatuko** da:

Egitateak **udalerrian** gertatu direnean.

- o Gertakariak **udalerritik kanpo** gertatu badira, baina biktima Amurrion bada edo bertan bizi bada.
- o Amurrioko **hirugarren pertsona** bati eraso egin badiote biktima beste udalerriri batean defendatzeagatik edo laguntzeagatik, edo, Amurriokoa ez izan arren, udalerrian gertatu bada.
- o Eraso baten berri izatean, **biktima ezagutzen ez bada** ere.

Biktimak hala nahi duenean aktibatuko da	Ez da aktibatuko biktima edo erasotzailea adingabeak badira	Heriotza eragin duten erasoetan
<ul style="list-style-type: none">• Biktimak ez badu inolako erantzunik aktibatu nahi, errespetatu egingo da. Erantzunen bat zabalduz gero, biktimaren ezezkoa kontuan hartuta egingo da, eta biktimaren intimitatea arriskuan jartzen ez duten erantzunak planteatuko dira.	<ul style="list-style-type: none">• Adingabeen interes gorena babestearen garrantzia azalduko da. Gainera, arreta bermatuko zaio. Adingabeen ingurunearekin lan pedagogikoa egitea planteatu ahal izango da.	<ul style="list-style-type: none">• Familiak erabakiko du Eusko Jaurlaritzak protokoloan jasotako erantzunaren osagarri bat egin nahi duen.

7.1. Esku hartzen duten agenteak

Erasoren bat gertatu dela jakiten denean, **Alkatetzak, Berdintasun zinegotzigoak eta Berdintasun teknikariak** osatutako **premiazko batzordea** 24 orduko epean bilduko da, nola jokatu erabakitzeko. Gertatutakoari buruzko ahalik eta informazio gehien bilduko da, egoeraren argazki zehatza izateko.

Ondoren, **Mugimendu Feministarekin** koordinatuko da eta protokoloa aktibatzea baloratuko da. Protokoloa aktibatzean, bilera bat deituko da Bozeramaileen Batzordearekin eta Batzorde Mistoarekin, erantzun bakar eta eraginkorra ezartzeko.

Amurrioko jaietan eraso matxisten aurrean jarduteko **batzorde mistoa** parte hartzeko eta kontsultarako gunea da, eta honako hauek osatzen dute:

- Mugimendu Feminista
- Amurrioko Emakumeen Sarea*
- Amurrio Harro Elkarte
- Jaietako koadrilak

- Txosnagunea
- Ostalaritza
- Alkatetza
- Berdintasun Saileko zinegotzia
- Jai Saileko zinegotzigoa
- Udaltzaingoaren Saileko zinegotzigoa
- Berdintasun Saileko langileak
- Herritarren Partaidetzaren Saileko langileak
- Jai Saileko langileak
- Udaltzaingoaren burutza

7.2. Jai giroko erantzun publikorako prozedurak hainbat kasutan

Premiazko batzordearen ondoren, eta Mugimendu Feministarekin protokoloa aktibatzea adostu ondoren, Bozeramaileen Batzordearen bilera eta Batzorde Mistoaren bilera egingo dira.

Erantzun publikoa jakinarazteko eta koordinatzeko prozedurak honako ekintza espezifiko hauek izango ditu:

Heriotza dakarren erasoa genero indarkeriako kasuetan (emakumeak eta haien seme alabak), LGTBIIQA+ kolektiboari eta sexu erasoak

- Bozeramaileen Batzordearen bilera. Berdintasun Batzordeari ere jakinaraziko zaio.
- Batzorde Mistoaren bilera
- Adierazpen instituzionala onartzea, Mugimendu Feministaren komunikatuari atxikita
- Adierazpena gaitzesteko eta irakurtzeko Mugimendu Feministak 19:00etan kontzentratzeko deialdia
- Jaiak guztiz etetea

Sexu erasoa, genero indarkeriagatiko erasoa, LGTBIIQA+ kolektiboaren aurkako erasoa.

- o Bozeramaileen Batzordearen bilera. Berdintasun Batzordeari ere jakinaraziko zaio.
- o Batzorde Mistoaren bilera
- o Adierazpen instituzionala onartzea, Mugimendu Feministaren komunikatuari atxikita
- o Adierazpena gaitzesteko eta irakurtzeko Mugimendu Feministak 19:00etan kontzentratzeko deialdia
- o Jai ekitaldiak eteteko aukera baloratzea
- o Jaietatik geratzen diren gainerako egunetan. Gaueko 12:00etan gelditzen da era guztietako musika, jai ekitaldia... Bertan, gaitzespen *kuña* entzungo da eta 10 minutuko isiltasuna izango da.

Sexu erasoko saiakera

- o Bozeramaileen Batzordearen bilera. Berdintasun Batzordeari ere jakinaraziko zaio.
- o Batzorde Mistoaren bilera
- o Adierazpen instituzionala onartzea, Mugimendu Feministaren komunikatuari atxikita
- o Adierazpena gaitzesteko eta irakurtzeko Mugimendu Feministak 19:00etan kontzentratzeko deialdia
- o Jai ekitaldiak eteteko aukera baloratzea
- o Jaietatik geratzen diren gainerako egunetan. Gaueko 12:00etan gelditzen da era guztietako musika, jai ekitaldia... Bertan, gaitzespen *kuña* entzungo da eta 10 minutuko isiltasuna izango da.

Genero indarkeriako erasoak, espazio publikoetan egindakoak eta beste pertsona batzuek ikusitakoak.

- o Bozeramaileen Batzordearen bilera. Berdintasun Batzordeari ere jakinaraziko zaio
- o Batzorde Mistoaren bilera
- o Adierazpen instituzionala onartzea, Mugimendu Feministaren komunikatuari atxikita
- o Adierazpena gaitzesteko eta irakurtzeko Mugimendu Feministak 19:00etan kontzentratzeko deialdia
- o Jai ekitaldiak eteteko aukera baloratzea
- o Jaietatik geratzen diren gainerako egunetan. Gaueko 12:00etan gelditzen da era guztietako musika, jai ekitaldia... Bertan, gaitzespen *kuña* entzungo da eta 10 minutuko isiltasuna izango da

7.3. Kasuari buruzko informazioa biltzeko jarraibideak

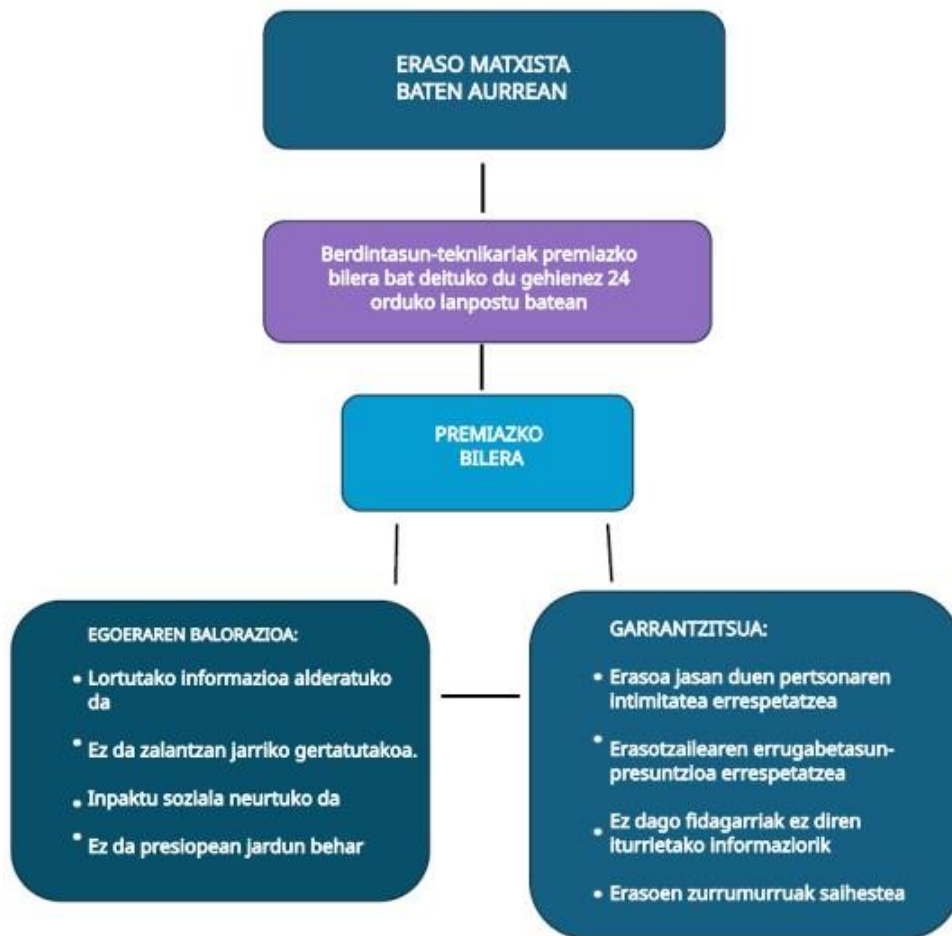
Amurrioko jaietan gertatutako edozein kasu jakiten denean, beharrezkoa den informazioa eskatuko zaio **udaleko berdintasun teknikariari**. Teknikari hori **arduratuko da** protokoloa koordinatzeaz eta abian jartzeaz.

Informazio hori biltzeko, honela jokatu da:

- o Kasu bat bide ofizial eta/edo fidagarrien bidez ezagutu eta egiaztatzen denean, Berdintasun Sailak premiazko bilera baterako deia egingo du.
- o Informazioaren fidagarritasunari buruzko zalantzarik izanez gero, egokitzat jotzen diren bitartekoen bidez egiaztatzeko ahalegina egingo da. Informazioaren fidagarritasuna ziurtatzeak ez du esan nahi egitateak larriak diren ala ez baloratzea.
- o Deitutako bileran, alderdiek dituzten datuak emango dituzte, gertakariari buruzko ikuspegi osoagoa izateko eta zer indarkeria mota egin den hobeto zehaztu ahal izateko: eraso matxista, sexu eraso edo bestelako indarkeria matxistak.
- o Deitutako bileran, alderdietako batek biktimarekin harremanik izan badu, eskura dagoen informazioa partekatuko da, bai eta biktimak ekintzak egiteko edo udalarekin edo haren zerbitzuekin harremanetan jartzeko duen borondatea ere.
- o Ezinbestekoa da presiopean ez jardutea eta pazientzia izatea. Informazio gehiago behar izanez gero, egun bat gehiago eman ahal izango zaio batzordeari jarduteko edo ez jarduteko behar den informazioa biltzeko.
- o Erantzun publikoa planifikatu ahal izango da biktimaren edo haren ingurunearen/familiaren beharren eta erabakien arabera, biktima erabakitze moduan ez badago edo hil bada.
- o Informazioa gezurra bada edo behar bezala egiaztatuta ez badago eta alarma soziala eragin badu, udalak herritarrei jakinarazi ahal izango die garrantzitsua dela berretsi gabeko berriak ez zabaltzea.
- o Biktimarekin harremanetan jartzean, lehen urrats gisa, behar dituen laguntza baliabideak eskainiko zaizkio, eta behar izanez gero, premiaz aktibatuko da.
- o Biktima Gizarte Zerbitzuen erabiltzailea bada edo Gizarte Zerbitzuek ezagutzen badute, erreferentziazko gizarte langileak izango du harekin edo haren familiarekin lehen harremana.

- o Gizarte Zerbitzuen erabiltzailea ez bada, harekin harremanetan jartzen saiatuko da informazioa jaso duen bidea erabiliz: mugimendu feminista, Udaltzaingoa, Ertzaintza edo beste batzuk.
- o Bitarteko horietatik biktimarekin harremanetan jartzerik ez badago, Udala izango da biktimarekin harremanetan jarriko dena, baldin eta biktima Gizarte Zerbitzuen erabiltzailea ez bada.
- o Harekin harremanetan jartzea lortzen ez bada edo Udaleko inorekin harremanetan jarri nahi ez bada, egoera herritarrei azaltzeko jakinarazpen bat egitearen egokitasuna baloratuko da, eta Udalak biktimarekin harremanetan jartzeko egindako ahaleginen berri emango da.
- o Behar diren baliabideak eskaintzeaz gain, biktimari edo haren ingurukoei jakinaraziko zaie Udalak eta Mugimendu Feministak indarkeria matxistaren aurkako komunikatu bat egiteko borondatea dutela, eta jakinarazpen horretan ez dela zuzeneko erreferentziarik egingo biktimarekin edo haren ingurukoekin. Biktimari azalduko zaio indarkeria matxistaren arbuioa udalaren konpromiso gisa erakustea dela haren helburua. Gainera, beste ekintza publiko batzuk deitzeko aukera dagoela jakinaraziko da.
- o Gaitzespen adierazpena aktibatzen denean⁹, Udala udalerrian egindako Mugimendu Feministaren deialdiari atxikiko zaio.
- o Biktimak edo familiak nahi ez badu, erabakia errespetatuko da eta nahi hori adieraziko da Adierazpenean bertan.

⁹Adierazpen hori Mugimendu Feministak egin zuen, eta Udala bera atxiki zitzaion.

ERANTZUTEKO EKINTZAK	DESKRIBAPENA
Koordinazioa	<ul style="list-style-type: none"> - Sortutako WhatsApp taldearen bidez (Batzorde Mistoa), erantzun ekintzak ere koordinatuko dira. - Gizarte-eragile bakoitzeko arduradun 1 edo 2 izendatzea, protokoloa aktibatzearen aurreko koordinazioaren parte izateko.
Iragarkiak	<ul style="list-style-type: none"> - Erasos matxista baten aurrean iragarki espezifikoak prestatzea. - Txosnei eta tabernei emango zaizkie.
	<ul style="list-style-type: none"> - Mobilizatzeko deialdia, betiere biktimak berak eta, hala

<p>Mobilizazioa</p>	<p>badagokio, haren senideek baimena ematen badute.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orduategia: 19:00 - Mobilizazioak irauten duen bitartean, jai jarduera guztiak geldiaraziko dira, gertatutako erasoaren gaitzespen gisa.
<p>Komunikatua</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mugimendu Feministak komunikatua egingo du, eta Udala bera eta udalerriko beste agente batzuk atxiki egingo dira. - Komunikatua irakurtzea: mobilizazioa amaitzean irakurriko da. Mugimendu Feministak, Amurrio Harrok eta koadrila bakoitzeko ordezkari batek irakurriko dute¹⁰.
<p>Berriazko baliabidea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 666 167 220 telefono-zenbakia 24 orduz egongo da erabilgarri edozein eraso matxistaren aurrean, jaien hasieratik (08/10)

¹⁰ Edozein eraso matxistarekiko arbuio jakinarazpena irakurtzeko, ez da beharrezkoa eraso LGTBQIA+fobikoa izatea, Amurrio Harro, adibidez, salaketaren parte izan dadin.

8. PROTOKOLOAREN JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA

Protokoloaren jarraipen egokia egiteko, **Jarraipen/Ebaluazio Batzorde bat** eratuko da. Organo hori hura ezarri aurretik eratuko da.

Protokoloaren jarraipena eta ebaluazioa gutxienez urtean **bi bileratan** egingo dira.

1. **Lehenengoa OTSAILEAN** egingo da.
2. **Bigarrena URRIAN** egingo da.

Jarraipenaren eta balorazioaren bidez, plana abian jarri den **ebaluatuko** da, bai eta proiektua ondo ezartzeko izan diren zailtasunak eta egin beharreko aldaketak ere. Horretarako, berdintasun teknikariak informazioa jasoko du jaietan hautemandako eraso matxistei buruz, eta horien eragina eta emandako erantzuna baloratuko du.

JARRAIPEN BATZORDEA

Amurrioko jaietan parte hartzen duten **teknikariak**

- **Berdintasun** Saileko langileak
- **Herritarren Partaidetzaren** Saileko langileak
- **Jai** Saileko langileak
- **Udaltzaingoaren** burutza

Amurrioko jaietan parte hartzen duten **politikariak**

- Alkatetza**
- Berdintasun** Saileko zinegotzia
- Jai** Saileko zinegotzigoa
- Udaltzaingoaren** Saileko zinegotzigoa

Jaietako jardueretan parte hartzen duten **agenteak**

- Mugimendu **feminista**
- Amurrio **Harro Elkarte**
- Jaietako koadrilak**
- Ostalaritza**
- Txosnagune**

9. BALIABIDE INTERESGARRIAK

9.1. Udal baliabideak

- **Amurrioko Udaleko Berdintasun Saila. 945 891 161/ 666 167 220¹¹**
berdintasuna@amurrio.eus

Berdintasun Saila arduratzen da emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasun eraginkorraren alde lan egiteaz. Bere funtzioa toki-eremuan berdintasun-politikak sustatzea eta gauzatzea da, gainerako udal-sailekin eta tokiko beste eragile batzuekin lankidetzan: mugimendu feminista, emakumeen elkarteak, ikastetxeak, komunikabideak, gizarte-mugimenduak, etab.

Helburuen artean:

- Berdintasun-printzipioaren inguruko sensibilizazio-, informazio- eta hedapen-estrategiak garatzea.
 - Programa operatiboak eta Berdintasun-planak bultzatzea.
 - Sensibilizazioa eta prebentzioa sustatzea, indarkeria matxista prebenitzeko eta gatazkak konpontzeko trebetasunak sustatzeko.
 - Emakumeek gizartean eta politikan parte hartzeko eta herritar guztien bizitza uztartzeko laguntza.
 - Behar duten emakumeei informazioa eta aholkularitza ematea.
 - Emakume-elkarteei laguntzea eta haiekin lankidetzan aritzea.
 - Indarkeria matxistaren aurkako borrokan garrantzitsuak diren datei buruz herritarrak errebindikatzeko, ospatzeko eta sensibiltzatzeko jarduerak.
- **Amurrioko Udaleko Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak. 945 891 161**

Aurretiko hitzordua: gizartezerbitzuak@amurrio.eus

Pertsonen, familien eta/edo taldeen ongizatea sustatzeaz eta mendekotasun-, kalteberatasun-, babesgabetasun- eta larrialdi-egoerak prebenitzeaz arduratzen den saila.

Bere funtzio garrantzitsuena pertsonen premiak detektatzea eta haiei erantzutea da:

¹¹666 167 220 telefono-zenbakia 24 orduz egongo da erabilgarri jaietan edozein eraso matxistari aurre egiteko.

- Pertsonen, familien eta/edo taldeen premiak eta egoerak baloratuz.
- Beharren arabera Arreta Plan bat elkarrekin landuz.

Zerbitzu hau udalerriko herritar guztiei zuzenduta dago, baldin eta laguntza profesionala eskatzen badute beren ongizatea hobetzeko, beren autonomia sustatzeko eta inklusioa sustatzeko.

- **Erasoen aurkako informazio standa:**

Jaietako eraso matxistei buruz informatzeko eta kontzientziatzeko gunea da.

- **Amurrioko Udaltzaingoa 636 469 288**
udaltzaingoa@amurrio.eus

9.2. Baliabide orokorrak

- **Tximeletak Zentroa. (Sexu indarkeriaren biktimei arreta integrala emateko Arabako zentroa): 650 80 10 80**

Sexu-indarkeriaren biktima diren emakumeei arreta espezializatua eta integrala emateko Arabako zentro bat da. Biktimak eta haien hurbilekoak artatzen dira. Publikoa eta doakoa. Urteko 365 egunetako 24 orduetako erabilgarri. Informazio, orientazio, laguntza eta aholkularitza psikologikoa eta juridikoa eskaintzen da. Profesional espezializatuen talde zabala du.

- **Telefono bidezko 24 orduko arreta-zerbitzua: 900 840 111 (SATEVI)**

Doako estaldura autonomikoko zerbitzua. Eguneko 24 orduetan dago erabilgarri, urteko 365 egunetan. Gainera, hainbat hizkuntzatarara aldi berean itzultzeko zerbitzua eskaintzen du, eta entzumen-desgaitasuna duten pertsonak ere erabil dezakete.

Indarkeriaren biktima den emakumeari laguntzeko moduari buruzko informazioa nahi duten senide, lagun eta beste pertsona batzuentzat ere eskuragarri dagoen informazio-baliabide bat da.

Era berean, hainbat esparrutako profesionalen informazio-beharrei erantzuten die.

Zenbaki horretara datoz 016 telefono-zenbakiaren deiak, Estatuaren eskumeneko telefonoa. Garrantzitsua da emakumeei ohartaraztea 016 zenbakiak telefono-fakturan aztarnarik uzten ez badu ere, deien erregistroan uzten badu, bai mugikorrean, bai telefono finkoan; beraz, behin deia eginda, ezabatu egin behar da.

- **Biktimari Laguntzeko Arabako Doako Zerbitzua (BLZ). 900 180 414/945 004 894 (Araba)**

Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren mende dago. Aurrez aurreko zerbitzua da, aurretiko hitzorduarekin.

Zigor Betearazpenaren Zuzendaritzak delituen biktimen eskura jartzen dituen legelariak, gizarte-langileak, psikologoak eta diziplina anitzeko taldeak osatzen dute

- **Gizarte Larrialdietako Udal Zerbitzua. 945 161 210**

Gasteizko Udalaren titulartasuneko zerbitzua da, Arabako Foru Aldundiarekin hitzarmena duena Arabako udalerrri guztietako biztanleei arreta emateko. Horrela, Oinarrizko Gizarte Zerbitzua erabilgarri ez dagoen ordutegian dagoen gizarte-larrialdiko egoera bati Gizarte Larrialdietako Udal Zerbitzuak (GLUZ) erantzungo dio. Zerbitzu horrek kasuaren lehen balorazioa egingo du eta bere egoerari dagokion berehalako erantzun profesionala emango du, bereziki harrera-baliabideetan larrialdiko sarrera.

- **OJZ - Orientazio Juridikoko Zerbitzua. 945 231 050**

Arabako Abokatuen Elkargoaren mendeko zerbitzua, abokatu-abokatuarentzako eta ofiziozko prokuradorearentzako doako justiziaren eskaerak izapidetzen dituena.

- **Berdindu-LGTBIQA+ pertsonentzako informazio eta arreta zerbitzua 945 029 079/
617 810 471**

Lesbiana, gay, trans, bisexual eta intersexualei (LGTBIQA+) eta haien ingurukoei informazioa eta arreta emateko Eusko Jaurlaritzaren zerbitzua. Hezkuntza-komunitatearekin, eragile sozial eta profesionalekin, komunikabideekin eta, oro har,

gizarte osoarekin ere lan egiten dute, LGBTIfobia ezabatzeko eta LGBTI pertsonen eskubideak eta askatasunak erabat baliatzeko egon daitezkeen oztopoak kentzeko.

Aurrez aurreko, telefono bidezko eta posta elektronikoko bidezko arreta eskaintzen du.

- **Ikusgune, LGBTIfobiaren Udal Behatokia (Vitoria-Gasteiz). 945 282 246**

Ikusgune homofobiaren, lesbofobiaren, bifobiaren eta transfobiaren aurkako behaketa sistema iraunkorra da.

Datuak biltzen ditu, salaketa judizialera gonbidatzen du eta beste bide batzuk aztertzen ditu, ahal den kasuetan sexu orientazioagatik edo genero identitateagatik urratutako eskubidea konpontzeko.

- **Galdakao-Usansoloko Unibertsitate Ospitalea. 944 007 000**

- **Amurrioko osasun zentroa. 945 025 900**

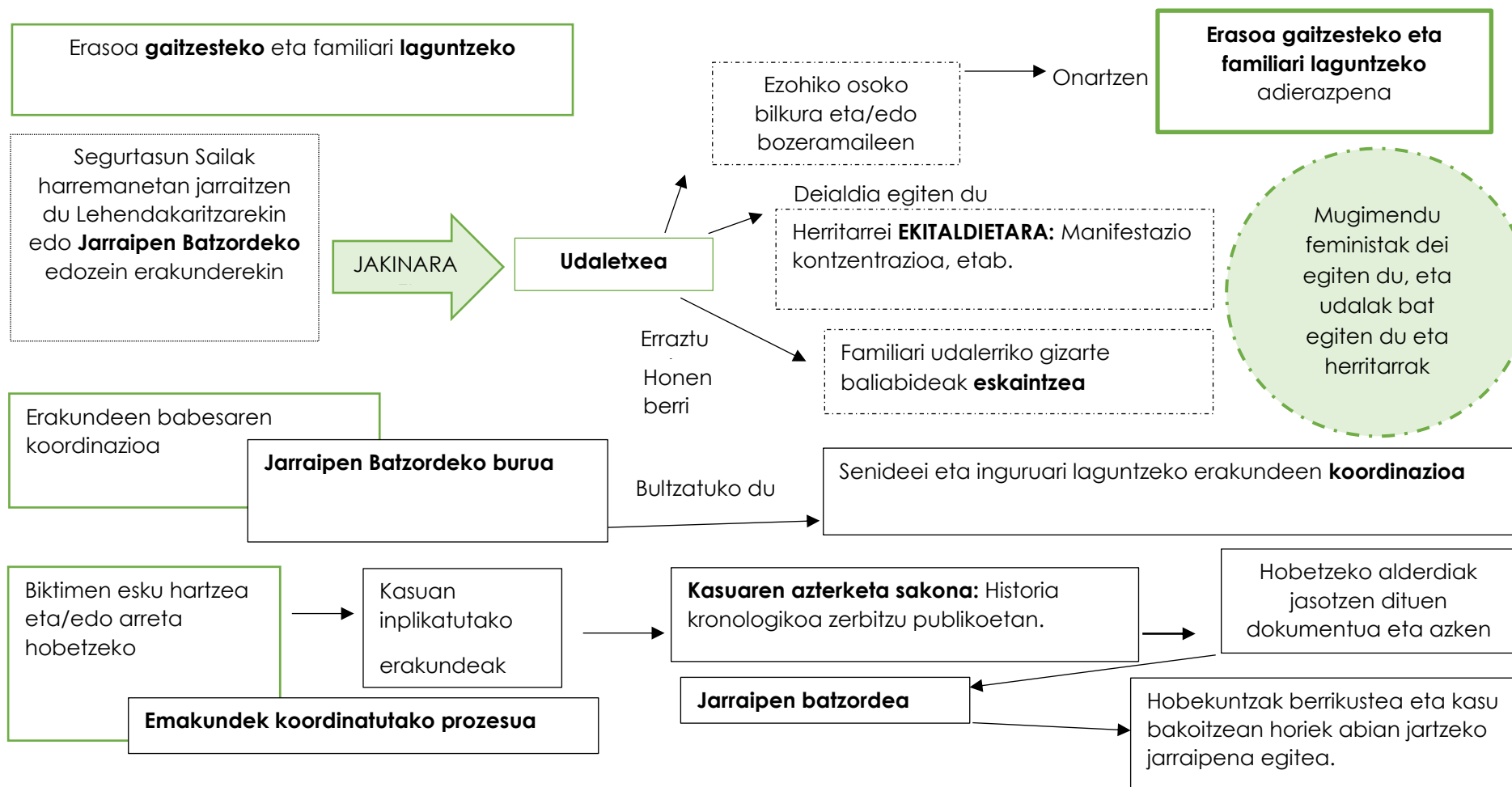
- **Laudioko Ertzaintza. 112/ 944 063 860**

10. ERANSKINAK

0. EGOERA

Heriotza dakarren eraso genero indarkeriako kasuetan (emakumeak eta haien seme alabak), LGTBQIA+ kolektiboari eta sexu erasoak

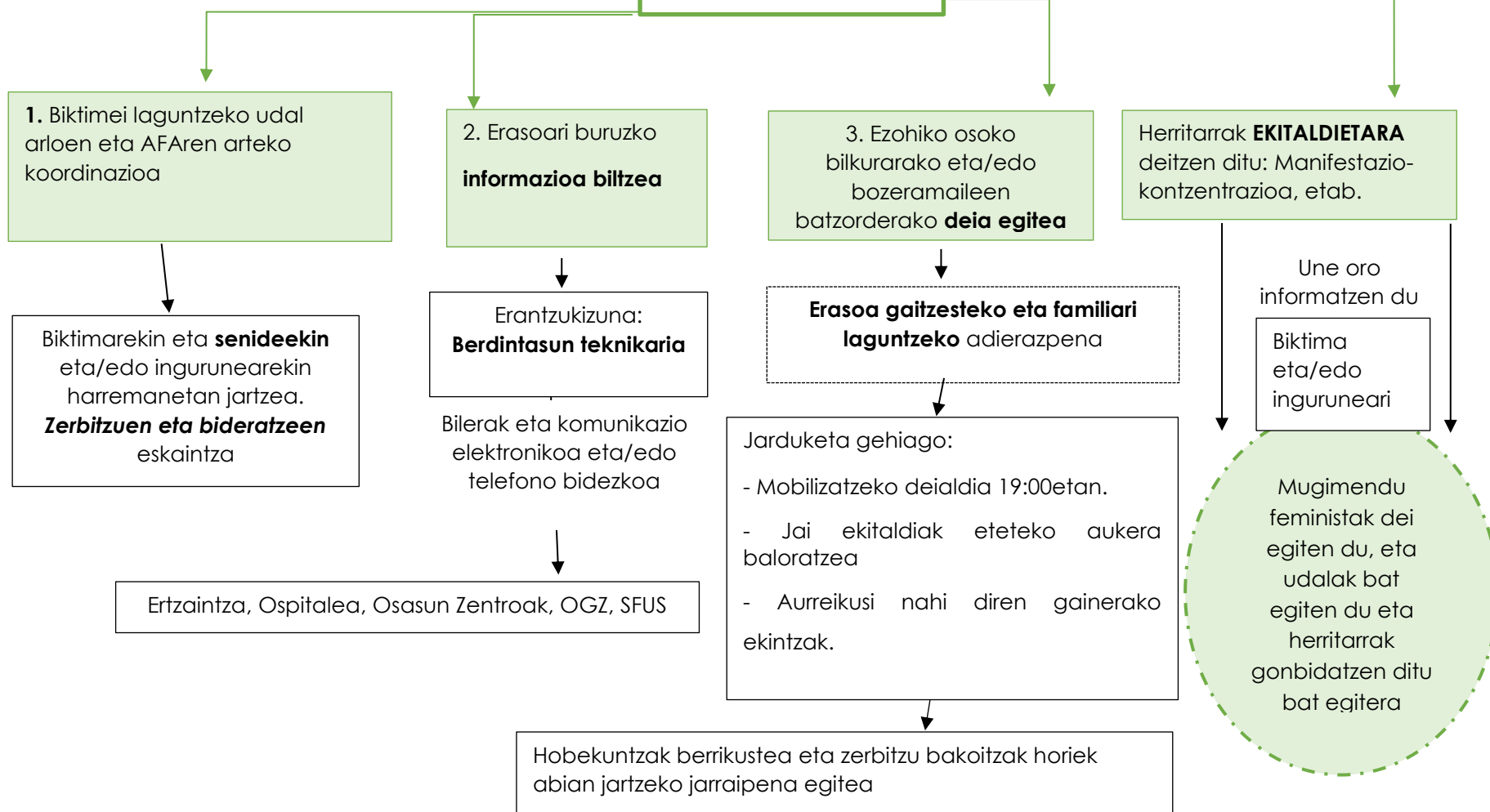
EMAKUNDEK AKTIBATUTAKO PROTOKOLOA

1. EGOERA

- Sexu erasoa, genero-indarkeriagatiko erasoa, LGBTBIQA+ kolektiboaren aurkako erasoa.
- Erasoa ahalegina
- Genero indarkeriako erasoak, espazio publikoetan egindakoak eta beste pertsona batzuek ikusitakoak.

Udaletxea

11. ERANSKINAK

11.1. HILKETA MATXISTAKO KASU BATEN BERRI EMATEKO EREDU PUBLIKOA

Gure udalerrian indarkeria matxistaren ondorioz gertatutako erailketaren aurrean, Amurrioko Udalak gure gaitzespen indartsuena adierazi nahi du, baita gure babes eta biktimaren ingurunearekiko eta familiarekiko hurbiltasuna ere, behar dituzten baliabide propio guztiak haien eskura jarritz eta beharrezko informazio eta laguntza guztiak dituztela bermatuz.

Gure ustez, emakumeen aurkako indarkeria matxistaren larritasunak gai hori lehen mailako gai bihurtzen du, eta Giza Eskubideen urraketa larri. Hilketa da matxismoaren adierazpenik larriena, lehen mailako arazo soziala eta osasun publikokoa, eta generoaren arabera dauden egiturazko desberdintasunen adierazpena. Indarkeria matxista egiturazko arazo bat da, adierazpen isolatu eta azalpenik gabekoetatik haratago doana. Emakumeen bizitzako eremu guztietan agertzen da, eremu intimoetik edo etxekoetik harago, eta espazio publikoan oso presente dago indarkeria sinboliko eta pertsonalen bidez.

Zentzu horretan, Amurrioko Udalak, *LGTBIQA+ emakumeen/pertsonen* Giza Eskubideen egikaritza bermatzeko ardura duen erakunde publikoa den aldetik, bere eskumenen egikaritzan laguntzen eta lan egiten jarraitzeko konpromisoa mantentzen du, indarkeria matxistarik gabeko bizitzak bermatzeko.

Amurrioko Udalak neurriak bultzatzen jarraituko du, bai administrazioak, bai herritarrek, oro har, berehala eta irmotasunez erantzun diezaioten edozein eraso matxistari, lehentasunezko arreta eman diezaioten biktimari, prebentzio-jarduerak gara daitezen emakumeei tresnak emateko, indarkeriari aurre egiteko eta erasotzaileen gizarte-zigorgabetasuna saihesteko.

Adierazi nahi dugu bat egiten dugula mugimendu feministak (eta/edo LGTBI kolektiboek) deitutako gaitzespen-ekintzekin, eta herritar guztiak gonbidatzen ditu horietan parte hartzera eta udalari gure laguntza behar izan dezaketen beste ekimen batzuen berri ematera.

11.2. ERASO MATXISTAKO KASU BATEN BERRI EMATEKO EREDU PUBLIKOA

Gure udalerrian gertatu berri den eraso matxistaren aurrean, Amurrioko Udalak adierazi nahi du gure gaitzespen indartsuena, bai eta biktimarekiko eta haren ingurukoekiko gure laguntza eta hurbiltasuna ere, haren eskura jarriz behar dituen baliabide psikologikoak, juridikoak, sanitarioak, babesekoak eta harrerakoak, eta haren interesei eragiten dien informazio guztia duela bermatuz.

Horren haritik, Amurrioko Udalak, kasuaren berri izan duen unetik, eta kasuari buruzko ahalik eta ikuspegi osoena eta zehatzena izateko aukera emango ligukeen informazioa kontrastatu ondoren, Amurrioko Udalak Indarkeria Matxistari Erantzuteko Protokoloa aktibatu du, eta premiazko bilera baterako deialdia egin du, informazio guztia biltzeko eta erantzun instituzionala eta biktimaren eta haren ingurunearen arreta koordinatzeko.

Azpirarratu nahi dugu indarkeria matxista giza eskubideen urraketa larria dela, eta lehen mailako gizarte-arazoa, indarkeria hori pairatzen duten eta aurre egiten dieten emakumeen eta LGTBI pertsonen duintasunaren eta osotasun fisiko eta moralaren aurka egiten duena.

Indarkeria hori ez da ekintza isolatu bat edo batzuk, gure gizartea egituratzen duten jokabide esplizitu, mezu normalizatu eta sinbolikoen sare bat baizik, azken helburua izanik emakumeen mendekotasunari eustea eta indarrean dagoen sistema heteropatriarkalak ezarritako mugak urratzen dituen gorputz, eredu eta/edo portaerarik ez baimentzea.

Horren haritik, Amurrioko Udalak, LGTBI pertsonak eta emakumeek giza eskubideak benetan baliatzen dituztela bermatzeko ardura duen erakunde publikoa den aldetik, neurriak bultzatzen jarraituko du, udal-erakundeek eta, oro har, herritarrek edozein eraso matxistari berehala eta irmotasunez erantzuteko, biktimari lehentasunez arreta emateko, eta LGTBI pertsonak eta emakumeak indarkeriari aurre egiteko tresnak emateko, eta erasotzaileen gizarte-zigorgabetasuna saihesteko.

Gainera, Udalak konpromisoa hartzen du bere eskumenak baliatzen laguntzeko eta lan egiten jarraitzeko, indarkeria matxistarik gabeko bizitzak bermatzeko.

Adierazi nahi dugu bat egiten dugula mugimendu feministak (eta/edo LGTBI kolektiboek) deitutako gaitzespen-ekintzekin, eta herritar guztiak gonbidatzen ditu horietan parte hartzera eta udalari gure laguntza behar izan dezaketenean beste ekimen batzuen berri ematera.

11.3. SENTSIBILIZAZIO KUÑA AMURRIOKO JAIETAN¹²

- Jaiak guztiontzako espazio gozagarriak izan behar dira. Hori guztion ardura da: errespetua, duintasuna eta harreman sanoak eraiki ditzagun!
- Era berean, ez dugu inolako erasorik onartuko, eta erasoen aurrean neurriak eta tresnak eraikiko ditugu. Beldurrak gurekin jai! Gozatzera gatoz!
- Espazioa inbaditzea, beldurtzen saiatzea, baboso bat izatea--- Erasoa dira! Ez badakizu egoten, ez etorri!
- Erasotua sentitzen baldin bazara, aurre egin. Guk geuk ezarri eta adierazi ditzakegu mugak. Erantzuna antolatu; ez zaude bakarrik: bilatu konplizitateak inguruan. Protokoloko telefono zenbakira deitu edo hurbildu gune morera.

11.4. AMURRIOKO JAIETAKO USTEZKO INDARKERIA MATXISTARI BURUZKO INFORMAZIO KUÑA

- Adi! Erasoa bat eman da!
- Ez dugu gure jaietan erasorik onartuko. Jaiak guztiontzako espazio gozagarriak izan behar dira.
- Zuen aitzakiez ez digute balio. Espazioa inbaditzea, beldurtzen saiatzea, baboso bat izatea... Erasoa dira! Ez badakizu egoten, ez etorri !
- Ez dugu inolako erasorik onartuko. Antolatuta gaude; neurriak, tresnak eta sareak ditugu. Beldurrak gurekin jai! Gozatzera gatoz! Erasoen aurrean autodefentsa feminista!
- Erasoa guztiei erantzuteko jarrera aktiboa izatera gonbidatzen zaituztegu.
- Adi deialdiei!

¹² Kuñak Amurrioko Mugimendu Feministak egin ditu.